

Soạn bài: Hoàng Lê nhất thống chí (Hồi thứ mười bốn)

Soạn bài: Hoàng Lê nhất thống chí (Hồi thứ mười bốn)

Ngô gia văn phái

Đọc hiểu văn bản

Câu 1:

Bố cục 3 phần:

- Đoạn 1: từ đầu đến "năm Mậu Thân" – Được tin báo quân Thanh đã chiếm Thăng Long, Bắc Bình Vương Nguyễn Huệ lên ngôi Hoàng Đế, thân chinh cầm quân dẹp giặc.
- Đoạn 2: tiếp đến "nổi kéo vào thành" – Cuộc hành quân thần tốc và chiến thắng lẫy lừng của vua Quang Trung.
- Đoạn 3: Còn lại – sự đại bại của quân Thanh và tình cảnh thảm hại của vua tôi Lê Chiêu Thống.

Câu 2:

Hình tượng Quang Trung - Nguyễn Huệ được xây dựng chân thực, sinh động với hành động, trí tuệ, tài điều binh khiển tướng, mưu lược... của một vị anh hùng dân tộc:

- Hành động mạnh mẽ, quyết đoán:

- Tiếp được tin báo quân Thanh chiếm đóng Thăng Long, liền họp các tướng sĩ, định thân chinh cầm quân đi ngay.
  - Lên ngôi hoàng đế, đốc suất đại binh ra Bắc dẹp giặc.
  - Gặp Nguyễn Thiếp để hỏi cơ mưu.
  - Tuyển mộ quân lính ở Nghệ An, duyệt binh, phủ dụ quân sĩ, lên kế hoạch tiến quân đánh giặc.
- Trí tuệ sáng suốt, mẫn cán, điều binh khiển tướng tài tình:
- Phân tích tình hình, quyết định tiến quân tiêu diệt giặc.
  - Lời lẽ sắc bén, chặt chẽ, kích thích được tinh thần tự tôn dân tộc của tướng sĩ: lời phủ dụ.
  - Vạch kế hoạch đánh giặc, sử dụng chiến lược, chiến thuật hợp lí, độc đáo (cách hành quân thần tốc, cách chống lại súng của

giặc, chiến thuật nghi binh...)

- Biết dùng người đứng sở trường, ở đoán, đối đãi công bằng.
  - Ý chí quyết chiến quyết thắng, tầm nhìn xa trông rộng: mạnh bạo, tự tin trong kế sách đánh giặc, tính toán trước sau chu toàn (trước khi đánh giặc đã tính đến cả đối sách với giặc sau khi chiến thắng)...
- Hình tượng vua Quang Trung đã được miêu tả với đầy đủ những phẩm chất của một vị anh hùng, mang vẻ đẹp oai phong凛冽. Tác giả Ngô gia văn phái vốn trung thành với nhà Lê mà vẫn viết về vua Quang Trung đầy tinh thần ngợi ca như vậy là vì họ đứng trên tinh thần dân tộc mà phản ánh. Nhờ vậy, càng tạo ra cho tác phẩm sức thuyết phục, tính chân thực cao, chứng tỏ tinh thần tôn trọng sự thật lịch sử. Đây cũng là điểm đặc sắc của thể loại tiểu thuyết lịch sử.

Câu 3:

Đoạn trích cũng miêu tả rõ sự thảm bại của bọn quân tướng nhà Thanh, tiêu biểu là Tôn Sĩ Nghị - một tên tướng bất tài, kiêu căng, tự mãn, chủ quan khinh địch:

- Tôn Sĩ Nghị "sợ mất mật, ngựa không kịp đóng yên, người không kịp mặc áo giáp chèo thuyền trước qua cầu phao"
- Quân lính "run rờ sợ hãi, bỏ chạy tán loạn, xéo lên nhau mà chết"
- "Quân sĩ các doanh – nghe tin hoảng hồn, tan tác bỏ chạy, tranh nhau qua cầu, xô đẩy nhau rơi xuống sông... nước sông Nhị Hà tắc nghẽn không chạy được nữa..."

Số phận của bọn vua tôi phản dân, hại nước cũng thảm hại không kém:

- Lê Chiêu Thống vì lợi ích của dòng họ, vị thế nhà Lê mà trở thành những kẻ phản động, cố gắng rấn cắn gà nhà, đi ngược lại quyền lợi của dân tộc.
- Đón hèn nhục nhã trước quân Thanh.
- "chạy bán sống bán chết, cướp cả thuyền dân qua sông, mấy ngày không ăn"

Đoạn văn miêu tả chân thực tình cảnh khốn quẫn của vua Lê Chiêu Thống, nhưng tác giả gửi gắm ở đó một chút cảm xúc ngậm ngùi của người bề tôi cũ.

Câu 4:

Về bút pháp của tác giả khi miêu tả hai cuộc tháo chạy (một của quân tướng nhà Thanh, một của vua tôi Lê Chiêu Thống):

- Cảnh tháo chạy của quân tướng nhà Thanh được miêu tả dưới cái nhìn hả hê, mãn nguyện của người thắng trận trước sự thất bại

thảm hại của kẻ thù cướp nước: âm hưởng nhanh, gợi tả sự tán loạn, tan tác...

- Cảnh bỏ chạy của vua tôi Lê Chiêu Thống được miêu tả dài hơn, âm hưởng chậm hơn, toát lên vẻ chua xót, ngậm ngùi.

Sở dĩ có sự khác biệt đó là vì: mặc dù tôn trọng tính khách quan trong phản ánh, song không thể chối bỏ được thái độ chủ quan khi quan sát, nhìn nhận; đối với quân tướng nhà Thanh, tác giả miêu tả với một tâm thế khác với khi miêu tả cuộc tháo chạy của vua tôi Lê Chiêu Thống - dẫu sao thì cũng là vương triều mình đã từng phụng thờ.